

SCHEMA RECOGNITIONIS
LIBRI VI
CODICIS IURIS CANONICI

TEXTUS VIGENS

LIBER VI
DE SANCTIONIBUS IN ECCLESIA

PARS I
DE DELICTIS ET POENIS IN GENERE

TITULUS I
DE DELICTORUM PUNITIONE
GENERATIM

Can. 1311 – Nativum et proprium Ecclesiae ius est christifideles delinquentes poenalibus sanctionibus coercere.

Can. 1312 – § 1. Sanctiones poenales in Ecclesia sunt:

1° poenae medicinales seu censurae, quae in cann. 1331-1333 recensentur;

2° poenae expiatoriae, de quibus in can. 1336.

§ 2. Lex alias poenas expiatorias constituere potest, quae christifidelem aliquo bono spirituali vel temporali privent et supernaturali Ecclesiae fini sint consentaneae.

§ 3. Praeterea remedia poenalia et paenitentiae adhibentur, illa quidem praesertim ad delicta praecavenda, haec potius ad poenam substituendam vel augendam.

TITULUS II
DE LEGE POENALI
AC DE PRAECEPTO POENALI

Can. 1313 – § 1. Si post delictum commissum lex mutetur, applicanda est lex reo favorabilior.

TEXTUS SCHEMATIS

LIBER VI
DE SANCTIONIBUS IN ECCLESIA

PARS I
DE DELICTIS ET POENIS IN GENERE

TITULUS I
DE DELICTORUM PUNITIONE
GENERATIM

Can. 1311 – § 1. Nativum et proprium Ecclesiae ius est christifideles delinquentes poenalibus sanctionibus coercere.

§ 2. Qui in Ecclesia praeest bonum ipsius communitalis singulorumque in ea christifidelium tueri ac promovere debet caritate pastorali, exemplo vitae, consilio et adhortatione et, si opus sit, etiam poenarum canonicarum irrogatione, iuxta legis praescripta et semper animo pastorali, prae oculis habendo iustitiae restitutionem, rei emendationem et scandalum reparationem.

Can. 1312 – § 1. Sanctiones poenales in Ecclesia sunt:

1° poenae medicinales seu censurae, quae in cann. 1331-1333 recensentur;

2° poenae expiatoriae, de quibus in can. 1336.

§ 2. Lex alias poenas expiatorias constituere potest, quae christifidelem aliquo bono spirituali vel temporali privent et supernaturali Ecclesiae fini sint consentaneae.

§ 3. Praeterea remedia poenalia et paenitentiae de quibus in cann. 1339 et 1340 adhibentur, illa quidem praesertim ad delicta praecavenda, haec potius ad poenam substituendam vel augendam.

TITULUS II
DE LEGE POENALI
AC DE PRAECEPTO POENALI

Can. 1313 – § 1. Si post delictum commissum lex mutetur, applicanda est lex reo favorabilior.

§ 2. Quod si lex posterior tollat legem vel saltem poenam, haec statim cessat.

Can. 1314 – Poena plerumque est ferendae sententiae, ita ut reum non teneat, nisi postquam irrogata sit; est autem latae sententiae, ita ut in eam incurratur ipso facto commissi delicti, si lex vel praeceptum id expresse statuatur.

Can. 1315 – § 1. Qui legislativam habet potestatem, potest etiam poenales leges ferre; potest autem suis legibus etiam legem divinam vel legem ecclesiasticam, a superiore auctoritate latam, congrua poena munire, servatis suae competentiae limitibus ratione territorii vel personarum.

§ 2. Lex ipsa potest poenam determinare vel prudenti iudicis aestimatione determinandam relinquere.

§ 3. Lex particularis potest etiam poenis universali lege constitutis in aliquod delictum alias addere; id autem ne faciat, nisi ex gravissima necessitate. Quod si lex universalis indeterminatam vel facultativam poenam comminetur, lex particularis potest etiam in illius locum poenam determinatam vel obligatoriam constituere.

Can. 1316 – Curent Episcopi dioecesani ut, quatenus fieri potest, in eadem civitate vel regione uniformes ferantur, si quae ferendae sint, poenales leges.

Can. 1317 – Poenae eatenus constituentur, quatenus vere necessariae sint ad aptius providendum ecclesiasticae disciplinae. Dimissio autem e statu clericali lege particulari constitui nequit.

Can. 1318 – Latae sententiae poenas ne comminetur legislator, nisi forte in singularia quaedam delicta dolosa, quae vel graviori esse possint scandalo vel efficaciter puniri poenis ferendae sententiae non possint; censuras autem, praesertim excommunicationem, ne constituat, nisi maxima cum moderatione et in sola delicta graviora.

Can. 1319 – § 1. Quatenus quis potest vi potestatis regiminis in foro externo praecepta imponere, eatenus potest etiam poenas determinatas, exceptis expiatoriis perpetuis, per praeceptum comminari.

§ 2. Praeceptum poenale ne feratur, nisi re mature perpensa, et iis servatis, quae in cann. 1317 et 1318 de legibus particularibus statuuntur.

§ 2. Quod si lex posterior tollat legem vel saltem poenam, haec statim cessat.

Can. 1314 – Poena **ordinarie** est ferendae sententiae, ita ut reum non teneat, nisi postquam irrogata sit; est autem, **si lex vel praeceptum id expresse statuatur**, latae sententiae, ita ut **reum teneat** ipso facto commissi delicti.

Can. 1315 – § 1. Qui legislativam habet potestatem, potest etiam poenales leges ferre; potest **quoque ipsam** legem divinam congrua poena munire.

§ 2. Lex ipsa potest poenam determinare vel prudenti iudicis aestimatione determinandam relinquere.

§ 3. Lex particularis **insuper potest**:

1° legem a superiore auctoritate latam congrua poena munire, servatis [...] competentiae limitibus ratione territorii vel personarum;

2° **poenis lege universali** in aliquod delictum **constitutis alias poenas** addere, **quod** autem ne faciat nisi ex gravissima necessitate;

3° **poenam lege universali ut** indeterminatam vel facultativam **constitutam determinare aut obligatoriam reddere**.

Can. 1316 – Curent Episcopi dioecesani ut, quatenus fieri potest, in eadem civitate vel regione uniformes ferantur [...] poenales leges.

Can. 1317 – Poenae eatenus constituentur, quatenus vere necessariae sint ad aptius providendum ecclesiasticae disciplinae. Dimissio autem e statu clericali lege particulari constitui nequit.

Can. 1318 – Latae sententiae poenas ne comminetur legislator, nisi forte in singularia quaedam delicta dolosa, quae vel graviori esse possint scandalo vel efficaciter puniri poenis ferendae sententiae non possint; censuras autem, praesertim excommunicationem, ne constituat, nisi maxima cum moderatione et in sola delicta graviora.

Can. 1319 – § 1. Quatenus quis potest vi potestatis regiminis in foro externo praecepta imponere **iuxta praescripta cann. 48-58**, eatenus potest etiam poenas determinatas, exceptis expiatoriis perpetuis, per praeceptum comminari.

§ 2. **Si praeceptum poenale, re mature perpensa, imponendum sit, servantur quae statuuntur in cann. 1317 et 1318 [...].**

Can. 1320 – In omnibus in quibus religiosi subsunt Ordinario loci, possunt ab eodem poenis coerceri.

TITULUS III
DE SUBIECTO POENALIBUS
SANCTIONIBUS OBNOXIO

Can. 1321 – § 1. Nemo punitur, nisi externa legis vel praecepti violatio, ab eo commissa, sit graviter imputabilis ex dolo vel ex culpa.

§ 2. Poena lege vel praecepto statuta is tenetur, qui legem vel praeceptum deliberate violavit; qui vero id egit ex omissione debitae diligentiae, non punitur, nisi lex vel praeceptum aliter caveat.

§ 3. Posita externa violatione, imputabilitas praesumitur, nisi aliud appareat.

Can. 1322 – Qui habitualiter rationis usu carent, etsi legem vel praeceptum violaverint dum sani videbantur, delicti incapaces habentur.

Can. 1323 – Nulli poenae est obnoxius qui, cum legem vel praeceptum violavit:

1° sextum decimum aetatis annum nondum explevit;

2° sine culpa ignoravit se legem vel praeceptum violare; ignorantiae autem inadvertentia et error aequiparantur;

3° egit ex vi physica vel ex casu fortuito, quem praevidere vel cui praevisto occurrere non potuit;

4° metu gravi, quamvis relative tantum, coactus egit, aut ex necessitate vel gravi incommodo, nisi tamen actus sit intrinsece malus aut vergat in animarum damnum;

5° legitimae tutelae causa contra iniustum sui vel alterius aggressorem egit, debitum servans moderamen;

6° rationis usu carebat, firmis praescriptis cann. 1324, § 1, n. 2 et 1325;

7° sine culpa putavit aliquam adesse ex circumstantiis, de quibus in nn. 4 vel 5.

Can. 1324 – § 1. Violationis auctor non eximitur a poena, sed poena lege vel praecepto statuta temperari debet vel in eius locum paenitentiae adhiberi, si delictum patratum sit:

1° ab eo, qui rationis usum imperfectum tantum habuerit;

2° ab eo qui rationis usu carebat propter

§ 3. Solummodo Romanus Pontifex personis in can. 1405, § 1 recensitis poenas irrogare vel declarare aut praecepta poenalia imponere potest.

Can. 1320 – In omnibus in quibus religiosi subsunt Ordinario loci, possunt ab eodem poenis coerceri.

TITULUS III
DE SUBIECTO POENALIBUS
SANCTIONIBUS OBNOXIO

Can. 1321 – § 1. Nemo punitur, nisi externa legis vel praecepti violatio, ab eo commissa, sit graviter imputabilis ex dolo vel ex culpa.

§ 2. Poena lege vel praecepto statuta is tenetur, qui legem vel praeceptum deliberate violavit; qui vero id egit ex omissione debitae diligentiae **poena minore quam statuta puniatur.**

§ 3. Posita externa violatione, imputabilitas praesumitur, nisi aliud appareat.

Can. 1322 – Qui habitualiter rationis usu carent, etsi legem vel praeceptum violaverint dum sani videbantur, delicti incapaces habentur.

Can. 1323 – Nulli poenae est obnoxius qui, cum legem vel praeceptum violavit:

1° sextum decimum aetatis annum nondum explevit;

2° sine culpa ignoravit se legem vel praeceptum violare; ignorantiae autem inadvertentia et error aequiparantur;

3° egit ex vi physica vel ex casu fortuito, quem praevidere vel cui praevisto occurrere non potuit;

4° metu gravi, quamvis relative tantum, coactus egit, aut ex necessitate vel gravi incommodo, nisi tamen actus sit intrinsece malus aut vergat in animarum damnum;

5° legitimae tutelae causa contra iniustum sui vel alterius aggressorem egit, debitum servans moderamen;

6° rationis usu carebat, firmis praescriptis cann. 1324, § 1, n. 2 et 1325;

7° sine culpa putavit aliquam adesse ex circumstantiis, de quibus in nn. 4 vel 5.

Can. 1324 – § 1. Violationis auctor non eximitur a poena, sed poena lege vel praecepto statuta temperari debet vel in eius locum paenitentiae adhiberi, si delictum patratum sit:

1° ab eo, qui rationis usum imperfectum tantum habuerit;

2° ab eo qui rationis usu carebat propter

ebrietatem aliamve similem mentis perturbationem, quae culpabilis fuerit;

3° ex gravi passionis aestu, qui non omnem tamen mentis deliberationem et voluntatis consensum praecesserit et impedierit, et dummodo passio ipsa ne fuerit voluntarie excitata vel nutrita;

4° a minore, qui aetatem sedecim annorum explevit;

5° ab eo, qui metu gravi, quamvis relative tantum, coactus est, aut ex necessitate vel gravi incommodo, si delictum sit intrinsece malum vel in animarum damnum vergat;

6° ab eo, qui legitimae tutelae causa contra iniustum sui vel alterius aggressorem egit, nec tamen debitum servavit moderamen;

7° adversus aliquem graviter et iniuste provocantem;

8° ab eo, qui per errorem, ex sua tamen culpa, putavit aliquam adesse ex circumstantiis, de quibus in can. 1323, nn. 4 vel 5;

9° ab eo, qui sine culpa ignoravit poenam legi vel praecepto esse adnexam;

10° ab eo, qui egit sine plena imputabilitate, dummodo haec gravis permanserit.

§ 2. Idem potest iudex facere, si qua alia adsit circumstantia, quae delicti gravitatem deminuat.

§ 3. In circumstantiis, de quibus in § 1, reus poena latae sententiae non tenetur.

Can. 1325 – Ignorantia crassa vel supina vel affectata numquam considerari potest in applicandis praescriptis cann. 1323 et 1324; item ebrietas aliaeve mentis perturbationes, si sint de industria ad delictum patrandum vel excusandum quaesitae, et passio, quae voluntarie excitata vel nutrita sit.

Can. 1326 – § 1. Iudex gravius punire potest quam lex vel praeceptum statuit:

1° eum, qui post condemnationem vel poenae declarationem ita delinquere pergit, ut ex adiunctis prudenter eius pertinacia in mala voluntate conici possit;

2° eum, qui in dignitate aliqua constitutus est, vel qui auctoritate aut officio abusus est ad delictum patrandum;

3° reum, qui, cum poena in delictum culposum constituta sit, eventum praevidit et nihilominus cautiones ad eum vitandum omisit, quas diligens quilibet adhibuisset.

§ 2. In casibus, de quibus in § 1, si poena constituta sit latae sententiae, alia poena addi potest vel paenitentia.

ebrietatem aliamve similem mentis perturbationem, quae culpabilis fuerit, **firmiter praescripto can. 1326, § 1, n. 4;**

3° ex gravi passionis aestu, qui non omnem tamen mentis deliberationem et voluntatis consensum praecesserit et impedierit, et dummodo passio ipsa ne fuerit voluntarie excitata vel nutrita;

4° a minore, qui aetatem sedecim annorum explevit;

5° ab eo, qui metu gravi, quamvis relative tantum, coactus est, aut ex necessitate vel gravi incommodo egit, si delictum sit intrinsece malum vel in animarum damnum vergat;

6° ab eo, qui legitimae tutelae causa contra iniustum sui vel alterius aggressorem egit, nec tamen debitum servavit moderamen;

7° adversus aliquem graviter et iniuste provocantem;

8° ab eo, qui per errorem, ex sua tamen culpa, putavit aliquam adesse ex circumstantiis, de quibus in can. 1323, nn. 4 vel 5;

9° ab eo, qui sine culpa ignoravit poenam legi vel praecepto esse adnexam;

10° ab eo, qui egit sine plena imputabilitate, dummodo haec gravis permanserit.

§ 2. Idem potest iudex facere, si qua alia adsit circumstantia, quae delicti gravitatem deminuat.

§ 3. In circumstantiis, de quibus in § 1, reus poena latae sententiae non tenetur.

Can. 1325 – Ignorantia crassa vel supina vel affectata numquam considerari potest in applicandis praescriptis cann. 1323 et 1324 [...].

Can. 1326 – § 1. Iudex gravius punire debet quam lex vel praeceptum statuit:

1° eum, qui post condemnationem vel poenae declarationem ita delinquere pergit, ut ex adiunctis prudenter eius pertinacia in mala voluntate conici possit;

2° eum, qui in dignitate aliqua constitutus est, vel qui auctoritate aut officio abusus est ad delictum patrandum;

3° reum, qui, cum poena in delictum culposum constituta sit, eventum praevidit et nihilominus cautiones ad eum vitandum omisit, quas diligens quilibet adhibuisset;

4° reum qui deliquerit ob ebrietatem aliasve mentis perturbationes, quae sint de industria ad delictum patrandum vel excusandum quaesitae, aut ob passionem voluntarie excitatam vel nutritam.

§ 2. In casibus, de quibus in § 1, si poena constituta sit latae sententiae, alia poena addi potest vel paenitentia.

§ 3. In iisdem casibus, si poena constituta sit ut facultativa, fit obligatoria.

Can. 1327 – Lex particularis potest alias circumstantias eximentes, attenuantes vel aggravantes, praeter casus in cann. 1323-1326, statuere, sive generali norma, sive pro singulis delictis. Item in praecepto possunt circumstantiae statui, quae a poena praecepto constituta eximant, vel eam attenuent vel aggravent.

Can. 1328 – § 1. Qui aliquid ad delictum patrandum egit vel omisit, nec tamen, praeter suam voluntatem, delictum consummavit, non tenetur poena in delictum consummatum statuta, nisi lex vel praeceptum aliter caveat.

§ 2. Quod si actus vel omissiones natura sua ad delicti executionem conducant, auctor potest paenitentiae vel remedio poenali subici, nisi sponte ab incepta delicti executione destiterit. Si autem scandalum aliudve grave damnum vel periculum evenerit, auctor, etsi sponte destiterit, iusta potest poena puniri, leviori tamen quam quae in delictum consummatum constituta est.

Can. 1329 – § 1. Qui communi delinquendi consilio in delictum concurrunt, neque in lege vel praecepto expresse nominantur, si poenae ferendae sententiae in auctorem principalem constitutae sint, iisdem poenis subiciuntur vel aliis eiusdem vel minoris gravitatis.

§ 2. In poenam latae sententiae delicto annexam incurrunt complices, qui in lege vel praecepto non nominantur, si sine eorum opera delictum patratum non esset, et poena sit talis naturae, ut ipsos afficere possit; secus poenis ferendae sententiae puniri possunt.

Can. 1330 – Delictum quod in declaratione consistat vel in alia voluntatis vel doctrinae vel scientiae manifestatione, tamquam non consummatum censendum est, si nemo eam declarationem vel manifestationem percipiat.

Can. 1327 – Lex particularis potest alias circumstantias eximentes, attenuantes vel aggravantes, praeter casus **de quibus** in cann. 1323-1326, statuere, sive generali norma, sive pro singulis delictis. Item in praecepto possunt circumstantiae statui, quae a poena praecepto constituta eximant, vel eam attenuent vel aggravent.

Can. 1328 – § 1. Qui aliquid ad delictum patrandum egit vel omisit, nec tamen, praeter suam voluntatem, delictum consummavit, non tenetur poena in delictum consummatum statuta, nisi lex vel praeceptum aliter caveat.

§ 2. Quod si actus vel omissiones natura sua ad delicti executionem conducant, auctor potest paenitentiae vel remedio poenali subici, nisi sponte ab incepta delicti executione destiterit. Si autem scandalum aliudve grave damnum vel periculum evenerit, auctor, etsi sponte destiterit, iusta potest poena puniri, leviori tamen quam quae in delictum consummatum constituta est.

Can. 1329 – § 1. Qui communi delinquendi consilio in delictum concurrunt, neque in lege vel praecepto expresse nominantur, si poenae ferendae sententiae in auctorem principalem constitutae sint, iisdem poenis subiciuntur vel aliis eiusdem vel minoris gravitatis.

§ 2. In poenam latae sententiae delicto annexam incurrunt complices, qui in lege vel praecepto non nominantur, si sine eorum opera delictum patratum non esset, et poena sit talis naturae, ut ipsos afficere possit; secus poenis ferendae sententiae puniri possunt.

Can. 1330 – Delictum quod in declaratione consistat vel in alia voluntatis vel doctrinae vel scientiae manifestatione, tamquam non consummatum censendum est, si nemo eam declarationem vel manifestationem percipiat.

TITULUS IV
DE POENIS ALIISQUE PUNITIONIBUS

CAPUT I
DE CENSURIS

Can. 1331 – § 1. Excommunicatus vetatur:
1° ullam habere participationem ministerialem in celebrandis Eucharistiae Sacrificio vel quibuslibet aliis cultus caerimoniis;

2° sacramenta vel sacramentalia celebrare et sacramenta recipere;

3° ecclesiasticis officiis vel ministeriis vel muneribus quibuslibet fungi vel actus regiminis ponere.

§ 2. Quod si excommunicatio irrogata vel declarata sit, reus:

1° si agere velit contra praescriptum § 1, n. 1, est arcendus aut a liturgica actione est cessandum, nisi gravis obstet causa;

2° invalide ponit actus regiminis, qui ad normam § 1, n. 3, sunt illiciti;

3° vetatur frui privilegiis antea concessis;

4° nequit valide consequi dignitatem, officium aliudve munus in Ecclesia;

5° fructus dignitatis, officii, muneris cuiuslibet, pensionis, quam quidem habeat in Ecclesia, non facit suos.

Can. 1332 – Interdictus tenetur vetitis, de quibus in can. 1331, § 1 nn. 1 et 2; quod si interdictum irrogatum vel declaratum sit, praescriptum can. 1331, § 2, n. 1 servandum est.

Can. 1333 – § 1. Suspendio, quae clericos tantum afficere potest, vetat:

1° vel omnes vel aliquos actus potestatis ordinis;

2° vel omnes vel aliquos actus potestatis regiminis;

3° exercitium vel omnium vel aliquorum iurium vel munerum officio inhaerentium.

TITULUS IV
DE POENIS ALIISQUE PUNITIONIBUS

CAPUT I
DE CENSURIS

Can. 1331 – § 1. Excommunicatus prohibetur:

1° Eucharistiae Sacrificium et reliqua sacramenta celebrare;

2° sacramenta recipere;

3° sacramentalia vel reliquas cultus caeremonias celebrare;

4° in celebrationibus antea recensitis ullam partem activam habere;

5° officia, munera, ministeria, functiones exercere;

6° actus potestatis regiminis ponere.

§ 2. Quod si excommunicatio irrogata vel declarata sit, reus:

1° si agere velit contra praescriptum § 1, nn. 1-4, nec monitus recedat, a liturgica actione est cessandum, nisi gravis obstet causa;

2° invalide ponit actus potestatis regiminis, qui ad normam § 1, n. 6, sunt illiciti;

3° prohibetur exercere iura vel privilegia antea concessa;

4° retributiones, quae ob titulum mere ecclesiasticum habeat, non acquirit;

5° inhabilis est ad consequenda officia, munera, ministeria, functiones, iura, privilegia, titulos honorificos.

Can. 1332 – § 1. Interdictus tenetur prohibitionibus, de quibus in can. 1331, § 1 nn. 1-4 [...].

§ 2. Lex tamen vel praeceptum interdictum definire eo modo potest, ut scilicet tantum quaedam singulares actiones, de quibus in can. 1331, § 1, nn. 1-4, vel alia quaedam singularia iura reo prohibeantur.

§ 3. Etiam in casu interdicti praescriptum can. 1331, § 2, n. 1, servandum est.

§ 4. Interdictum irrogari quoque potest personis ratione earum adscriptionis cuidam coetui vel consociationi.

Can. 1333 – § 1. Suspendio, quae clericos tantum afficere potest, prohibet:

1° [...] omnes vel aliquos actus potestatis ordinis;

2° [...] omnes vel aliquos actus potestatis regiminis;

3° exercitium [...] omnium vel aliquorum iurium vel munerum officio inhaerentium.

§ 2. In lege vel praecepto statui potest, ut post sententiam condemnatoriam vel declaratoriam actus regiminis suspensus valide ponere nequeat.

§ 3. Vetitum numquam afficit:

1° officia vel regiminis potestatem, quae non sint sub potestate Superioris poenam constituentis;

2° ius habitandi, si quod reus ratione officii habeat;

3° ius administrandi bona, quae ad ipsius suspensi officium forte pertineant, si poena sit latae sententiae.

§ 4. Suspendio vetans fructus, stipendium, pensiones aliave eiusmodi percipere, obligationem secumfert restituendi quidquid illegitime, quamvis bona fide, perceptum sit.

Can. 1334 – § 1. Suspensionis ambitus, intra limites canone praecedenti statutos, aut ipsa lege vel praecepto definitur, aut sententia vel decreto quo poena irrogatur.

§ 2. Lex, non autem praeceptum, potest latae sententiae suspensionem, nulla addita determinatione vel limitatione, constituere; eiusmodi autem poena omnes effectus habet, qui in can. 1333, § 1 recensentur.

Can. 1335 – Si censura vetet celebrare sacramenta vel sacramentalia vel ponere actum regiminis, vetitum suspenditur, quoties id necessarium sit ad consulendum fidelibus in mortis periculo constitutis; quod si censura latae sententiae non sit declarata, vetitum praeterea suspenditur, quoties fidelis petit sacramentum vel sacramentale vel actum regiminis; id autem petere ex qualibet iusta causa licet.

CAPUT II DE POENIS EXPIATORIIS

Can. 1336 – § 1. Poenae expiatoriae, quae delinquentem afficere possunt aut in perpetuum aut in tempus praefinitum aut in tempus indeterminatum, praeter alias, quas forte lex constituerit, hae sunt:

1° prohibitio vel praescriptio commorandi in certo loco vel territorio;

2° privatio potestatis, officii, muneris, iuris, privilegii, facultatis, gratiae, tituli, insignis, etiam mere honorifici;

3° prohibitio ea exercendi, quae sub n. 2 recensentur, vel prohibitio ea in certo loco vel extra certum locum exercendi; quae prohibitiones numquam sunt sub poena nullitatis;

§ 2. In lege vel praecepto statui potest, ut post sententiam vel decretum, quae poenam irrogant vel declarant, actus regiminis suspensus valide ponere nequeat.

§ 3. Prohibitio numquam afficit:

1° officia vel regiminis potestatem, quae non sint sub potestate Superioris poenam constituentis;

2° ius habitandi, si quod reus ratione officii habeat;

3° ius administrandi bona, quae ad ipsius suspensi officium forte pertineant, si poena sit latae sententiae.

§ 4. Suspendio prohibens fructus, stipendium, pensiones aliave eiusmodi percipere, obligationem secumfert restituendi quidquid illegitime, quamvis bona fide, perceptum sit.

Can. 1334 – § 1. Suspensionis ambitus, intra limites canone praecedenti statutos, aut ipsa lege vel praecepto definitur, aut sententia vel decreto quo poena irrogatur.

§ 2. Lex, non autem praeceptum, potest latae sententiae suspensionem, nulla addita determinatione vel limitatione, constituere; eiusmodi autem poena omnes effectus habet, qui in can. 1333, § 1 recensentur.

Can. 1335 – Si censura **prohibeat** celebrare sacramenta vel sacramentalia vel ponere actum **potestatis** regiminis, **prohibitio** suspenditur, quoties id necessarium sit ad consulendum fidelibus in mortis periculo constitutis; quod si censura latae sententiae non sit declarata, **prohibitio** praeterea suspenditur, quoties fidelis petit sacramentum vel sacramentale vel actum **potestatis** regiminis; id autem petere ex qualibet iusta causa licet.

CAPUT II DE POENIS EXPIATORIIS

Can. 1336 – § 1. Poenae expiatoriae, quae delinquentem afficere possunt aut in perpetuum aut in tempus praefinitum aut in tempus indeterminatum, praeter alias, quas forte lex vel **praeceptum** constituerit, **sunt praescriptiones, prohibitiones, privationes, inhabilitationes, dimissiones**, quae praesertim in §§ sequentibus recensentur.

§ 2. **Praescriptiones:**

1° **commorandi in certo loco vel territorio;**

2° **solvendi mulctam pecuniariam seu summam pecuniae in fines Ecclesiae, iuxta rationes ab Episcoporum conferentia definitas et Status legibus consentaneas.**

4° translatio poenalis ad aliud officium;

5° dimissio e statu clericali.

§ 2. Latae sententiae eae tantum poenae expiatoriae esse possunt, quae in § 1, n. 3 recensentur.

§ 3. Prohibitiones:

1° commorandi in certo loco vel territorio;

2° exercendi omnia vel aliqua officia aut munera vel aliquas tantum functiones officiis aut muneribus inhaerentes;

3° ponendi omnes vel aliquos actus potestatis ordinis;

4° ponendi omnes vel aliquos actus potestatis regiminis;

5° exercendi ministeria lectoris vel acolythi;

6° peragendi functiones in sacra liturgia vel in aliis cultus caeremoniis;

7° explendi alias functiones, ut sunt praesertim: praedicare verbum Dei, impertiri catechetica instructionem, docere scientias sacras, administrare bona ecclesiastica;

8° exercendi officia, munera, ministeria, functiones vel ponendi actus potestatis in certo loco vel territorio aut extra illa;

9° exercendi aliquod ius vel privilegium aut utendi insignibus vel titulis;

10° exercendi functionem patrini in baptismo aut in confirmatione;

11° adstandi ut testis in celebratione canonica matrimonii;

12° partem habendi in consiliis ecclesialibus;

13° utendi voce activa vel passiva in electionibus ecclesialibus.

§ 4. Privationes:

1° omnium vel aliquorum officiorum aut munerum vel aliquarum tantum functionum officiis aut muneribus inhaerentium;

2° facultatis absolvendi;

3° potestatis regiminis delegatae;

4° ministerii lectoris vel acolythi;

5° alicuius iuris vel privilegii aut insignium vel tituli;

6° totius vel partis remunerationis ecclesiasticae, iuxta rationes ab Episcoporum conferentia statutas et Status legibus consentaneas.

§ 5. Inhabilitationes:

1° consequendi omnia vel aliqua officia aut munera;

2° recipiendi ordines sacros;

3° recipiendi facultatem absolvendi;

4° recipiendi potestatem regiminis delegatam;

5° consequendi functiones in sacra liturgia vel in cultus celebrationibus vel in aliis vitae ecclesialis ambitibus;

6° recipiendi institutionem ad lectoratum vel acolythatum;

7° consequendi aliquod ius, privilegium, titulum honorificum.

§ 6. Dimissio e statu clericali.

Can. 1337 – § 1. Prohibitio commorandi in certo loco vel territorio sive clericos sive religiosos afficere potest; praescriptio autem commorandi, clericos saeculares et, intra limites constitutionum, religiosos.

§ 2. Ut praescriptio commorandi in certo loco vel territorio irrogetur, accedat oportet consensus Ordinarii illius loci, nisi agatur de domo extradioecesanis quoque clericis paenitentibus vel emendandis destinata.

Can. 1338 – § 1. Privationes et prohibitiones, quae in can. 1336, § 1, nn. 2 et 3 recensentur, numquam afficiunt potestates, officia, munera, iura, privilegia, facultates, gratias, titulos, insignia, quae non sint sub potestate Superioris poenam constituentis.

§ 2. Potestatis ordinis privatio dari nequit, sed tantum prohibitio eam vel aliquos eius actus exercendi; item dari nequit privatio graduum academicorum.

§ 3. De prohibitionibus, quae in can. 1336, § 1, n. 3 indicantur, norma servanda est, quae de censuris datur in can. 1335.

CAPUT III DE REMEDIIS POENALIBUS ET PAENITENTIIS

Can. 1339 – § 1. Eum, qui versatur in proxima delinquendi occasione, vel in quem, ex investigatione peracta, gravis cadit suspicio delicti commissi, Ordinarius per se vel per alium monere potest.

§ 2. Eum vero, ex cuius conversatione scandalum vel gravis ordinis perturbatio oriatur, etiam corripere potest, modo peculiaribus personae et facti condicionibus accommodato.

§ 3. De monitione et correptione constare semper debet saltem ex aliquo documento, quod in secreto curiae archivio servetur.

Can. 1337 – § 1. Prohibitio commorandi in certo loco vel territorio sive clericos sive religiosos afficere potest; praescriptio autem commorandi, clericos saeculares et, intra limites constitutionum, religiosos.

§ 2. Ut praescriptio commorandi in certo loco vel territorio irrogetur, accedat oportet consensus Ordinarii illius loci, nisi agatur de domo extradioecesanis quoque clericis paenitentibus vel emendandis destinata.

§ 3. Prohibitio adstandi ut testis in celebratione canonica matrimonii suspenditur cum propter circumstantias, nisi ut testis adsit, qui prohibitionem habet, matrimonium valide celebrari nequeat.

§ 4. Auctoritas ecclesiastica cum applicat poenam privationis totius vel partis remunerationis ecclesiasticae curet, attentata aequitate, ne reus careat iis quae ad honestam sustentationem sunt necessaria.

Can. 1338 – § 1. **Sanctiones**, quae in can. 1336 [...] recensentur, numquam afficiunt iura, quae non sint sub potestate Superioris poenam constituentis.

§ 2. Potestatis ordinis privatio dari nequit, sed tantum prohibitio eam vel aliquos eius actus exercendi; item dari nequit privatio graduum academicorum.

§ 3. De prohibitionibus, quae in can. 1336, § 3 indicantur, norma servanda est, quae de censuris datur in can. 1335.

§ 4. Latae sententiae eae tantum poenae expiatoriae esse possunt quae ut prohibitiones in can. 1336, § 3 recensentur vel aliae quae forte lege aut praecepto constitutae sint.

§ 5. Prohibitiones de quibus in can. 1336, § 3 numquam sunt sub poena nullitatis.

CAPUT III DE REMEDIIS POENALIBUS ET PAENITENTIIS

Can. 1339 – § 1. Eum, qui versatur in proxima delinquendi occasione, vel in quem, ex investigatione peracta, gravis cadit suspicio delicti commissi, Ordinarius per se vel per alium monere potest.

§ 2. Eum vero, ex cuius conversatione scandalum vel gravis ordinis perturbatio oriatur, etiam corripere potest, modo peculiaribus personae et facti condicionibus accommodato.

§ 3. De monitione et correptione constare semper debet saltem ex aliquo documento, quod in secreto curiae archivio servetur.

Can. 1340 – § 1. Paenitentia, quae imponi potest in foro externo, est aliquod religionis vel pietatis vel caritatis opus peragendum.

§ 2. Ob transgressionem occultam numquam publica imponatur paenitentia.

§ 3. Paenitentias Ordinarius pro sua prudentia addere potest poenali remedio monitionis vel correptionis.

TITULUS V DE POENIS APPLICANDIS

Can. 1341 – Ordinarius proceduram iudicalem vel administrativam ad poenas irrogandas vel declarandas tunc tantum promovendam curet, cum perspexerit neque fraterna correctione neque correptione neque aliis pastoralis sollicitudinis viis satis posse scandalum reparari, iustitiam restitui, reum emendari.

Can. 1342 – § 1. Quoties iustae obstant causae ne iudicialis processus fiat, poena irrogari vel declarari potest per decretum extra iudicium; remedia poenalia autem et paenitentiae applicari possunt per decretum in quolibet casu.

§ 2. Per decretum irrogari vel declarari non possunt poenae perpetuae, neque poenae quas lex vel praeceptum eas constituens vetet per decretum applicare.

§ 3. Quae in lege vel praecepto dicuntur de iudice, quod attinet ad poenam irrogandam vel declarandam in iudicio, applicanda sunt ad Superiorem, qui per decretum extra iudicium poenam irroget vel declaret, nisi aliter constet neque agatur de praescriptis quae ad procedendi tantum rationem attineant.

Can. 1343 – Si lex vel praeceptum iudici det potestatem applicandi vel non applicandi poenam, iudex potest etiam, pro sua conscientia et

§ 4. Si, semel vel pluries pro prudentia, monitiones vel correptiones inutiliter alicui factae sint, vel si ex iis effectum expectari non liceat, Ordinarius det praeceptum poenale, in quo accurate praescribat quid agendum vel vitandum sit.

§ 5. Si casus gravitas ferat, ac praesertim si quis versetur in periculo relabendi in delictum, eum Ordinarius, etiam praeter poenas ad normam iuris irrogatas vel declaratas per sententiam vel decretum, submittat vigilantiae modo per decretum singulare determinato.

Can. 1340 – § 1. Paenitentia, quae imponi potest in foro externo, est aliquod religionis vel pietatis vel caritatis opus peragendum.

§ 2. Ob transgressionem occultam numquam publica imponatur paenitentia.

§ 3. Paenitentias Ordinarius pro sua prudentia addere potest poenali remedio monitionis vel correptionis.

TITULUS V DE POENARUM APPLICATIONE

Can. 1341 – Ordinarius proceduram iudicalem vel administrativam ad poenas irrogandas vel declarandas **promovere debet, attento etiam can. 1376**, cum perspexerit neque monitione neque correptione neque aliis pastoralis sollicitudinis viis satis posse **iustitiam restitui, reum emendari, scandalum reparari**.

Can. 1342 – § 1. Quoties iustae obstant causae ne iudicialis processus fiat, poena irrogari vel declarari potest per decretum extra iudicium, **adamussim servata procedura statuta in can. 1720, praesertim quod attinet ad ius defensionis atque ad moralem certitudinem in animo eius qui decretum fert ad normam can. 1608. Remedia poenalia et paenitentiae applicari possunt per decretum in quolibet casu.**

§ 2. **Decretum quo irrogatur vel declaratur poena perpetua inhabilitationis vel dimissionis, ut efficax fiat, confirmandum est per decretum ab Apostolica Sede.**

§ 3. Quae in lege vel praecepto dicuntur de iudice, quod attinet ad poenam irrogandam vel declarandam in iudicio, applicanda sunt ad Superiorem, qui per decretum extra iudicium poenam irroget vel declaret, nisi aliter constet neque agatur de praescriptis quae ad procedendi tantum rationem attineant.

Can. 1343 – § 1. Si lex aut praeceptum iudici **facultatem concedat** applicandi vel non applicandi poenam, **iste, salvo praescripto can.**

prudencia, poenam temperare vel in eius locum paenitentiam imponere.

Can. 1344 – Etiam si lex utatur verbis praeceptivis, iudex pro sua conscientia et prudentia potest:

1° poenae irrogationem in tempus magis opportunum differre, si ex praepropera rei punitione maiora mala eventura praevideantur;

2° a poena irroganda abstinere vel poenam mitiorem irrogare aut paenitentiam adhibere, si reus emendatus sit et scandalum reparaverit, aut si ipse satis a civili auctoritate punitus sit vel punitum iri praevideatur;

3° si reus primum post vitam laudabiliter peractam deliquerit neque necessitas urgeat reparandi scandalum, obligationem servandi poenam expiatoriam suspendere, ita tamen ut, si reus intra tempus ab ipso iudice determinatum rursus deliquerit, poenam utrique delicto debitam luat, nisi interim tempus decurrerit ad actionis poenalis pro priore delicto praescriptionem.

Can. 1345 – Quoties delinquens vel usum rationis imperfectum tantum habuerit, vel delictum ex metu vel necessitate vel passionis aestu vel in ebrietate aliave simili mentis perturbatione patnaverit, iudex potest etiam a qualibet punitione irroganda abstinere, si censeat aliter posse melius consuli eius emendationi.

Can. 1346 – Quoties reus plura delicta patnaverit, si nimius videatur poenarum ferendae

1326, § 3, rem definiat, pro sua conscientia et prudentia, iuxta id quod expostulant iustitiae restitutio, rei emendatio et scandalum reparatio; iudex autem his in casibus potest etiam, si res ferat, poenam temperare vel in eius locum paenitentiam imponere.

§ 2. Quoties lex vel praeceptum iudici facultatem concedat poenam definiendi, iste, inspectis necessitatibus in § 1 recensitis, decernat poenam magis aptam ad delictum commissum puniendum, et sese remittat praesertim ad unam ex illis in can. 1336 statutis, haud exclusis etiam aliis poenis vel aliis remediis poenalibus vel paenitentiis, definiendo etiam gradum atque diuturnitatem poenae, necnon aestimando circumstantias quae in casu minuunt vel augent imputabilitatem.

Can. 1344 – § 1. Etiam si lex utatur verbis praeceptivis, iudex pro sua conscientia et prudentia potest:

1° poenae irrogationem in tempus magis opportunum differre, si ex praepropera rei punitione maiora mala eventura praevideantur;

2° a poena irroganda abstinere vel poenam mitiorem irrogare aut paenitentiam adhibere, si reus emendatus sit et scandalum reparaverit, aut si ipse satis a civili auctoritate punitus sit vel punitum iri praevideatur;

3° si reus primum post vitam laudabiliter peractam deliquerit neque necessitas urgeat reparandi scandalum, obligationem servandi poenam expiatoriam suspendere, ita tamen ut, si reus intra tempus ab ipso iudice determinatum rursus deliquerit, poenam utrique delicto debitam luat, nisi interim tempus decurrerit ad actionis poenalis pro priore delicto praescriptionem.

§ 2. Non licet autem poenae irrogationem differre, si agitur de delicto ex quo ortum est publicum scandalum aut a parte laesa illud denuntiatur est.

Can. 1345 – Quoties delinquens vel usum rationis imperfectum tantum habuerit, vel delictum ex metu vel necessitate vel passionis aestu vel, salvo praescripto can. 1326, § 1, n. 4, in ebrietate aliave simili mentis perturbatione patnaverit, iudex potest etiam a qualibet punitione irroganda abstinere, si censeat aliter posse melius consuli eius emendationi; reus tamen puniri debet si aliter ad iustitiam restituendam et scandalum reparandum provideri non possit.

Can. 1346 – § 1. Ordinarie valet principium tot poenae quot delicta.

sententiae cumulus, prudenti iudicis arbitrio relinquatur poenas intra aequos terminos moderari.

Can. 1347 – § 1. Censura irrogari valide nequit, nisi antea reus semel saltem monitus sit ut a contumacia recedat, dato congruo ad resipiscentiam tempore.

§ 2. A contumacia recessisse dicendus est reus, quem delicti vere paenituerit, quique praeterea congruam damnorum et scandali reparationem dederit vel saltem serio promiserit.

Can. 1348 – Cum reus ab accusatione absoluitur vel nulla poena ei irrogatur, Ordinarius potest opportunis monitis aliisque pastoralis sollicitudinis viis, vel etiam, si res ferat, poenalibus remediis eius utilitati et publico bono consulere.

Can. 1349 – Si poena sit indeterminata neque aliud lex caveat, iudex poenas graviores, praesertim censuras, ne irroget, nisi casus gravitas id omnino postulet; perpetuas autem poenas irrogare non potest.

Can. 1350 – § 1. In poenis clerico irrogandis semper cavendum est, ne iis quae ad honestam sustentationem sunt necessaria ipse careat, nisi agatur de dimissione e statu clericali.

§ 2. Dimisso autem e statu clericali, qui propter poenam vere indigeat, Ordinarius meliore quo fieri potest modo providere curet.

Can. 1351 – Poena reum ubique tenet, etiam resoluta iure eius qui poenam constituit vel irrogavit, nisi aliud expresse caveatur.

Can. 1352 – § 1. Si poena vetet recipere sacramenta vel sacramentalia, vetitum suspenditur, quamdiu reus in mortis periculo versatur.

§ 2. Obligatio servandi poenam latae sententiae, quae neque declarata sit neque sit notoria in loco ubi delinquens versatur, eatenus ex toto vel ex parte suspenditur, quatenus reus eam

§ 2. Quoties reus plura delicta patnaverit, si nimius videatur poenarum ferendae sententiae cumulus, prudenti iudicis arbitrio relinquatur poenas intra aequos terminos moderari.

§ 3. Si prudenti iudicis arbitrio res id ferat, qui plura delicta commisit subici etiam debet vigilantiae vel alii remedio poenali ad normam can. 1339.

Can. 1347 – § 1. Censura irrogari valide nequit, nisi antea reus semel saltem monitus sit ut a contumacia recedat, dato congruo ad resipiscentiam tempore.

§ 2. A contumacia recessisse dicendus est reus, quem delicti vere paenituerit, quique praeterea congruam damnorum et scandali reparationem dederit vel saltem serio promiserit.

Can. 1348 – In casibus a iure praevisis in quibus ob peculiaria adiuncta nulla poena reo irrogatur, Ordinarius potest opportunis monitis aliisque pastoralis sollicitudinis viis, vel etiam, si res ferat, poenalibus remediis aut poenitentiis eius utilitati et publico bono consulere.

Can. 1349 – Si poena sit indeterminata neque aliud lex caveat, iudex in poenis determinandis eligat quae gravitati damni et scandalo indulto proportionatae sint, praesertim poenas expiatorias de quibus in can. 1336; censuras vero ne irroget nisi gravi de causa; si casus id suadeat poenae expiatoriae censuris addi possunt; dimissionis e statu clericali autem poenam irrogare non potest.

Can. 1350 – § 1. In poenis clerico irrogandis semper cavendum est, ne iis quae ad honestam sustentationem sunt necessaria ipse careat, nisi agatur de dimissione e statu clericali.

§ 2. Dimisso autem e statu clericali, qui propter poenam vere indigeat, Ordinarius meliore quo fieri potest modo providere curet, **exclusa vero collatione officii, ministerii et muneris praesertim docendi, cuiusvis generis.**

Can. 1351 – Poena reum ubique tenet, etiam resoluta iure eius qui poenam constituit vel irrogavit, nisi aliud expresse caveatur.

Can. 1352 – § 1. Si poena prohibeat recipere sacramenta vel sacramentalia, **prohibitio** suspenditur, quamdiu reus in mortis periculo versatur.

§ 2. Obligatio servandi poenam latae sententiae, quae neque declarata sit neque sit notoria in loco ubi delinquens versatur, eatenus ex toto vel ex parte suspenditur, quatenus reus eam

servare nequeat sine periculo gravis scandali vel infamiae.

Can. 1353 – Appellatio vel recursus a sententiis iudicialibus vel a decretis, quae poenam quamlibet irrogent vel declarent, habent effectum suspensivum.

TITULUS VI DE POENARUM CESSATIONE

Can. 1354 – § 1. Praeter eos, qui in cann. 1355-1356 recensentur, omnes, qui a lege, quae poena munita est, dispensare possunt vel a praecepto poenam comminanti eximere, possunt etiam eam poenam remittere.

§ 2. Potest praeterea lex vel praeceptum, poenam constituens, aliis quoque potestatem facere remittendi.

§ 3. Si Apostolica Sedes poenae remissionem sibi vel aliis reservaverit, reservatio stricte est interpretanda.

Can. 1355 – § 1. Poenam lege constitutam, si sit irrogata vel declarata, remittere possunt, dummodo non sit Apostolicae Sedi reservata:

1° Ordinarius, qui iudicium ad poenam irrogandam vel declarandam promovit vel decreto eam per se vel per alium irrogavit vel declaravit;

2° Ordinarius loci in quo delinquens versatur, consulto tamen, nisi propter extraordinarias circumstantias impossibile sit, Ordinario, de quo sub n. 1.

§ 2. Poenam latae sententiae nondum declaratam lege constitutam, si Sedi Apostolicae non sit reservata, potest Ordinarius remittere suis subditis et iis qui in ipsius territorio versantur vel ibi deliquerint, et etiam quilibet Episcopus in actu tamen sacramentalis confessionis.

Can. 1356 – § 1. Poenam ferendae vel latae sententiae constitutam praecepto quod non sit ab Apostolica Sede latum, remittere possunt:

1° Ordinarius loci, in quo delinquens versatur;

2° si poena sit irrogata vel declarata, etiam Ordinarius qui iudicium ad poenam irrogandam vel declarandam promovit vel decreto eam per se vel per alium irrogavit vel declaravit.

§ 2. Antequam remissio fiat, consulendus est, nisi propter extraordinarias circumstantias impossibile sit, praecepti auctor.

servare nequeat sine periculo gravis scandali vel infamiae.

Can. 1353 – Appellatio vel recursus a sententiis iudicialibus vel a decretis, quae poenam quamlibet irrogent vel declarent, habent effectum suspensivum.

TITULUS VI DE POENARUM CESSATIONE

Can. 1354 – § 1. Praeter eos, qui in cann. 1355-1356 recensentur, omnes, qui a lege, quae poena munita est, dispensare possunt vel a praecepto poenam comminanti eximere, possunt etiam eam poenam remittere.

§ 2. Potest praeterea lex vel praeceptum, poenam constituens, aliis quoque potestatem facere remittendi.

§ 3. Si Apostolica Sedes poenae remissionem sibi vel aliis reservaverit, reservatio stricte est interpretanda.

Can. 1355 – § 1. Poenam lege constitutam, **quae sit ferendae sententiae vel latae sententiae declarata et** dummodo non sit Apostolicae Sedi reservata, remittere possunt:

1° Ordinarius, qui iudicium ad poenam irrogandam vel declarandam promovit vel decreto eam per se vel per alium irrogavit vel declaravit;

2° Ordinarius loci in quo delinquens versatur, consulto tamen, nisi propter extraordinarias circumstantias impossibile sit, Ordinario, de quo sub n. 1.

§ 2. Poenam **lege constitutam, quae sit latae sententiae nondum declarata et dummodo non sit Apostolicae Sedi reservata, remittere possunt:**

1° Ordinarius **suis subditis;**

2° **Ordinarius loci etiam** iis qui in ipsius territorio versantur vel ibi deliquerint;

3° quilibet Episcopus in actu tamen sacramentalis confessionis.

Can. 1356 – § 1. Poenam ferendae vel latae sententiae **praecepto constitutam**, quod non sit ab Apostolica Sede latum, remittere possunt:

1° **praecepti auctor;**

2° [...] Ordinarius qui iudicium ad poenam irrogandam vel declarandam promovit vel decreto eam per se vel per alium irrogavit vel declaravit;

3° Ordinarius loci, in quo delinquens versatur.

§ 2. Antequam remissio fiat, consulendus est, nisi propter extraordinarias circumstantias impossibile sit, praecepti auctor, **vel qui poenam irrogavit vel declaravit.**

Can. 1357 – § 1. Firmis praescriptis cann. 508 et 976, censuram latae sententiae excommunicationis vel interdicti non declaratam confessarius remittere potest in foro interno sacramentali, si paenitenti durum sit in statu gravis peccati permanere per tempus necessarium ut Superior competens provideat.

§ 2. In remissione concedenda confessarius paenitenti onus iniungat recurrendi intra mensem sub poena reincidentiae ad Superiorem competentem vel ad sacerdotem facultate praeditum, et standi huius mandatis; interim imponat congruam paenitentiam et, quatenus urgeat, scandali et damni reparationem; recursus autem fieri potest etiam per confessarium, sine nominis mentione.

§ 3. Eodem onere recurrendi tenentur, postquam convaluerint, ii quibus ad normam can. 976 remissa est censura irrogata vel declarata vel Sedi Apostolicae reservata.

Can. 1358 – § 1. Remissio censurae dari non potest nisi delinquenti qui a contumacia, ad normam can. 1347, § 2, recesserit; recedenti autem denegari nequit.

§ 2. Qui censuram remittit, potest ad normam can. 1348 providere vel etiam paenitentiam imponere.

Can. 1359 – Si quis pluribus poenis detineatur, remissio valet tantummodo pro poenis in ipsa expressis; generalis autem remissio omnes aufert poenas, iis exceptis quas in petitione reus mala fide reticuerit.

Can. 1360 – Poenae remissio metu gravi extorta irrita est.

Can. 1361 – § 1. Remissio dari potest etiam absenti vel sub condicione.

§ 2. Remissio in foro externo detur scripto, nisi gravis causa aliud suadeat.

§ 3. Caveatur ne remissionis petitio vel ipsa remissio divulgetur, nisi quatenus id vel utile sit ad rei famam tuendam vel necessarium ad scandalum reparandum.

Can. 1362 – § 1. Actio criminalis praescriptione extinguitur triennio, nisi agatur:

1° de delictis Congregationi pro Doctrina Fidei reservatis;

2° de actione ob delicta de quibus in cann. 1394, 1395, 1397, 1398, quae quinquennio praescribitur;

3° de delictis quae non sunt iure communi punita, si lex particularis alium praescriptionis terminum statuerit.

Can. 1357 – § 1. Firmis praescriptis cann. 508 et 976, censuram latae sententiae excommunicationis vel interdicti non declaratam confessarius remittere potest in foro interno sacramentali, si paenitenti durum sit in statu gravis peccati permanere per tempus necessarium ut Superior competens provideat.

§ 2. In remissione concedenda confessarius paenitenti onus iniungat recurrendi intra mensem sub poena reincidentiae ad Superiorem competentem vel ad sacerdotem facultate praeditum, et standi huius mandatis; interim imponat congruam paenitentiam et, quatenus urgeat, scandali et damni reparationem; recursus autem fieri potest etiam per confessarium, sine nominis mentione.

§ 3. Eodem onere recurrendi tenentur, postquam convaluerint, ii quibus ad normam can. 976 remissa est censura irrogata vel declarata vel Sedi Apostolicae reservata.

Can. 1358 – § 1. Remissio censurae dari non potest nisi delinquenti qui a contumacia, ad normam can. 1347, § 2, recesserit; recedenti autem denegari nequit.

§ 2. Qui censuram remittit, potest ad normam can. 1348 providere vel etiam paenitentiam imponere.

Can. 1359 – Si quis pluribus poenis detineatur, remissio valet tantummodo pro poenis in ipsa expressis; generalis autem remissio omnes aufert poenas, iis exceptis quas in petitione reus mala fide reticuerit.

Can. 1360 – Poenae remissio metu gravi extorta irrita est.

Can. 1361 – § 1. Remissio dari potest etiam absenti vel sub condicione.

§ 2. Remissio in foro externo detur scripto, nisi gravis causa aliud suadeat.

§ 3. Caveatur ne remissionis petitio vel ipsa remissio divulgetur, nisi quatenus id vel utile sit ad rei famam tuendam vel necessarium ad scandalum reparandum.

Can. 1362 – § 1. Actio criminalis praescriptione extinguitur triennio, nisi agatur:

1° de delictis Congregationi pro Doctrina Fidei reservatis;

2° **firmiter praescripto n. 1**, de actione ob delicta de quibus in cann. 1394, 1395, 1397, 1398, quae quinquennio praescribitur;

3° de delictis quae non sunt iure communi punita, si lex particularis alium praescriptionis terminum statuerit.

§ 2. Praescriptio decurrit ex die quo delictum patratum est, vel, si delictum sit permanens vel habituale, ex die quo cessavit.

Can. 1363 – § 1. Si intra terminos de quibus in can. 1362, ex die quo sententia condemnatoria in rem iudicatam transierit computandos, non sit reo notificatum exsecutorium iudicis decretum de quo in can. 1651, actio ad poenam exsequendam praescriptione extinguitur.

§ 2. Idem valet, servatis servandis, si poena per decretum extra iudicium irrogata sit.

PARS II
DE POENIS
IN SINGULA DELICTA

TITULUS I
DE DELICTIS CONTRA RELIGIONEM
ET ECCLESIAE UNITATEM

Can. 1364 – § 1. Apostata a fide, haereticus vel schismaticus in excommunicationem latae sententiae incurrit, firmo praescripto can. 194, § 1, n. 2; clericus praeterea potest poenis, de quibus in can. 1336, § 1, nn. 1, 2 et 3, puniri.

§ 2. Si diuturna contumacia vel scandali gravitas postulet, aliae poenae addi possunt, non excepta dimissione e statu clericali.

Can. 1365 – Reus vetitae communicationis in sacris iusta poena puniatur.

Can. 1366 – Parentes vel parentum locum tenentes, qui liberos in religione acatholica baptizandos vel educandos tradunt, censura aliave iusta poena puniantur.

Can. 1367 – Qui species consecratas abicit aut in sacrilegum finem abducit vel retinet, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrit; clericus praeterea alia poena, non exclusa dimissione e statu clericali, puniri potest.

Can. 1368 – Si quis, asserens vel promittens aliquid coram ecclesiastica auctoritate, perurium committit, iusta poena puniatur.

§ 2. Praescriptio decurrit ex die quo delictum patratum est, vel, si delictum sit permanens vel habituale, ex die quo cessavit.

Can. 1363 – § 1. Si intra terminos de quibus in can. 1362, ex die quo sententia condemnatoria in rem iudicatam transierit computandos, non sit reo notificatum exsecutorium iudicis decretum de quo in can. 1651, actio ad poenam exsequendam praescriptione extinguitur.

§ 2. Idem valet, servatis servandis, si poena per decretum extra iudicium irrogata sit.

PARS II
DE SINGULIS DELICTIS DEQUE POENIS
IN EADEM CONSTITUTIS

TITULUS I
DE DELICTIS CONTRA FIDEM
ET ECCLESIAE UNITATEM

Can. 1364 – § 1. Apostata a fide, haereticus vel schismaticus in excommunicationem latae sententiae incurrit, firmo praescripto can. 194, § 1, n. 2; [...] praeterea [...] poenis, de quibus in can. 1336, [...] puniri potest.

§ 2. Si diuturna contumacia vel scandali gravitas postulet, aliae poenae addi possunt, non excepta dimissione e statu clericali.

Can. 1365 – **[Ex can. 1371, n. 1]** Qui, praeter casum de quo in can. 1364, § 1, doctrinam a Romano Pontifice vel a Concilio Oecumenico damnatam docet vel doctrinam, de qua in can. 750 § 2 vel in can. 752, pertinaciter respuit, et ab Apostolica Sede vel ab Ordinario admonitus non retractat, **censura puniatur et privatione officii, si quod habeat; his sanctionibus aliae addi possunt de quibus in can. 1336.**

Can. 1366 – **[Ex can. 1372]** Qui contra Romani Pontificis actum ad Concilium Oecumenicum vel ad Episcoporum collegium recurrit censura puniatur.

Can. 1367 – **[Ex can. 1366]** Parentes vel parentum locum tenentes, qui liberos in religione acatholica baptizandos vel educandos tradunt, censura aliave iusta poena puniantur.

Can. 1368 – **[Ex can. 1369]** Qui in publico spectaculo vel concione, vel in scripto publice evulgato, vel aliter instrumentis communicationis socialis utens, blasphemiam profert, aut bonos mores graviter laedit, aut in religionem vel Ecclesiam iniurias exprimit vel odium contemptumve excitat, iusta poena puniatur.

Can. 1369 – Qui in publico spectaculo vel concione, vel in scripto publice evulgato, vel aliter instrumentis communicationis socialis utens, blasphemiam profert, aut bonos mores graviter laedit, aut in religionem vel Ecclesiam iniurias exprimit vel odium contemptumve excitat, iusta poena puniatur.

TITULUS II
DE DELICTIS CONTRA
ECCLESIASTICAM AUCTORITATEM
ET ECCLESIAE LIBERTATEM

Can. 1370 – § 1. Qui vim physicam in Romanum Pontificem adhibet, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrit, cui, si clericus sit, alia poena, non exclusa dimissione e statu clericali, pro delicti gravitate addi potest.

§ 2. Qui id agit in eum qui episcopali characterem pollet, in interdictum latae sententiae et, si sit clericus, etiam in suspensionem latae sententiae incurrit.

§ 3. Qui vim physicam in clericum vel religiosum adhibet in fidei vel Ecclesiae vel ecclesiasticae potestatis vel ministerii contemptum, iusta poena puniatur.

Can. 1371 – Iusta poena puniatur:

1° qui, praeter casum de quo in can. 1364, § 1, doctrinam a Romano Pontifice vel a Concilio Oecumenico damnatam docet vel doctrinam, de qua in can. 750 § 2 vel in can. 752, pertinaciter respuit, et ab Apostolica Sede vel ab Ordinario admonitus non retractat;

2° qui aliter Sedi Apostolicae, Ordinario, vel Superiori legitime praecipienti vel prohibenti non obtemperat, et post monitum in inobedientia persistit.

Can. 1372 – Qui contra Romani Pontificis actum ad Concilium Oecumenicum vel ad Episcoporum collegium recurrit censura puniatur.

Can. 1373 – Qui publice aut subditorum similitates vel odia adversus Sedem Apostolicam

Can. 1369 – ~~[Ex can. 1376]~~ Qui rem sacram, mobilem vel immobilem, profanat iusta poena puniatur.

TITULUS II
DE DELICTIS CONTRA ECCLESIASTICAM
AUCTORITATEM
ET MUNERUM EXERCITIUM

Can. 1370 – § 1. Qui vim physicam in Romanum Pontificem adhibet, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrit, cui, si clericus sit, alia poena, non exclusa dimissione e statu clericali, pro delicti gravitate addi potest.

§ 2. Qui id agit in eum qui episcopali characterem pollet, in interdictum latae sententiae et, si sit clericus, [...] in suspensionem latae sententiae incurrit.

§ 3. Qui vim physicam in clericum vel religiosum adhibet in fidei vel Ecclesiae vel ecclesiasticae potestatis vel ministerii contemptum, iusta poena puniatur.

Can. 1371 – § 1. ~~[Ex can. 1371, n. 2]~~ Qui [...] Sedi Apostolicae, Ordinario vel Superiori legitime praecipienti vel prohibenti non obtemperat, et post **monitionem** in inobedientia persistit, **puniatur censura vel privatione officii vel aliis poenis de quibus in can. 1336.**

§ 2. ~~[Ex can. 1368]~~ Si quis, asserens vel promittens aliquid coram ecclesiastica auctoritate, periurium committit, iusta poena puniatur.

§ 3. **Qui non servaverit officium exsequendi sententiam executoriam iusta poena puniatur, non exclusa censura, et salva semper damnorum et iustitiae reparatione.**

§ 4. **Qui obligationem secreti pontificii servandi violat poenis de quibus in can. 1336 puniatur.**

Can. 1372 – ~~[Ex can. 1375]~~ **Puniantur ad normam can. 1336:**

1° qui impediunt libertatem ministerii vel exercitium potestatis ecclesiasticae aut legitimum bonorum sacrorum aliorumve ecclesiasticorum bonorum usum, aut **perterrent qui potestatem vel ministerium ecclesiasticum exercuit;**

2° qui impediunt libertatem electionis aut **perterrent electorem vel electum.**

Can. 1373 – Qui publice aut subditorum similitates vel odia adversus Sedem Apostolicam

vel Ordinarium excitat propter aliquem potestatis vel ministerii ecclesiastici actum, aut subditos ad inoboedientiam in eos provocat, interdicto vel aliis iustis poenis puniatur.

Can. 1374 – Qui nomen dat consociationi, quae contra Ecclesiam machinatur, iusta poena puniatur; qui autem eiusmodi consociationem promovet vel moderatur, interdicto puniatur.

Can. 1375 – Qui impediunt libertatem ministerii vel electionis vel potestatis ecclesiasticae aut legitimum bonorum sacrorum aliorumve ecclesiasticorum bonorum usum, aut perterrent electorem vel electum vel eum qui potestatem vel ministerium ecclesiasticum exercuit, iusta poena puniri possunt.

Can. 1376 – Qui rem sacram, mobilem vel immobilem, profanat iusta poena puniatur.

Can. 1377 – Qui sine praescripta licentia bona ecclesiastica alienat, iusta poena puniatur.

vel Ordinarium excitat propter aliquem potestatis vel ministerii ecclesiastici actum, aut subditos ad inoboedientiam in eos provocat, interdicto vel aliis iustis poenis puniatur.

Can. 1374 – Qui nomen dat consociationi, quae contra Ecclesiam machinatur, iusta poena puniatur; qui autem eiusmodi consociationem promovet vel moderatur, interdicto puniatur.

Can. 1375 – **[Ex can. 1381]** § 1. Quicumque officium ecclesiasticum usurpat, iusta poena puniatur.

§ 2. Usurpationi aequiparatur illegitima, post privationem vel cessationem a munere, eiusdem retentio.

Can. 1376 – **[Ex can. 1389]** § 1. Ecclesiastica potestate vel munere abutens pro actus vel omissionis gravitate puniatur, non exclusa officii privatione, nisi in eum abusum iam poena sit lege vel praecepto constituta.

§ 2. Qui vero, ex culpabili negligentia, ecclesiasticae potestatis vel ministerii vel muneris actum illegitime cum damno alieno aut scandalo ponit vel omittit, iusta poena puniatur **ad normam can. 1336**.

Can. 1377 – § 1. **[Ex can. 1386]** Qui quidvis donat vel pollicetur ut quis, munus in Ecclesia exercens, illegitime quid agat vel omittat, iusta poena puniatur **ad normam can. 1336**; item qui ea dona vel pollicitationes acceptat **pro delicti gravitate puniatur, non exclusa officii privatione**.

§ 2. **Congruenter cum delicti gravitate puniatur qui, in officio aut munere exercendis, accipit dona cuiusque generis, quae reapse in muneribus adimplendis possint pondus habere vel sub aliqua ratione condiciones adicere.**

§ 3. **Qui ad ministerium exercendum aliquid illegitime petit vel qui in ministerio exercendo stipem ultra definitam aut summas adiunctivas requirit, congruenti mulcta pecuniaria vel aliis poenis puniatur.**

§ 4. **In casibus de quibus in §§ 1 et 2, pro poenae remissione concedenda, necesse est ut restitutio vel iusta reparatio fiat.**

Can. 1378 – § 1. **[Ex can. 1377]** Qui sine praescripta licentia bona ecclesiastica alienat vel actus administrationis ponit vel aliter graviter negligens in bonis ecclesiasticis administrandis repertus fuerit, puniatur **ad normam can. 1336**. **Ad normam eiusdem canonis puniatur qui bona ecclesiastica subtrahit.**

TITULUS III
DE MUNERUM ECCLESIASTICORUM
USURPATIONE DEQUE DELICTIS IN IIS
EXERCENDIS

Can. 1378 – § 1. Sacerdos qui contra praescriptum can. 977 agit, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrit.

§ 2. In poenam latae sententiae interdicti vel, si sit clericus, suspensionis incurrit:

1° qui ad ordinem sacerdotalem non promotus liturgicam eucharistici Sacrificii actionem attentat;

2° qui, praeter casum de quo in § 1, cum sacramentalem absolutionem dare valide nequeat, eam impertire attentat, vel sacramentalem confessionem audit.

§ 3. In casibus de quibus in § 2, pro delicti gravitate, aliae poenae, non exclusae excommunicatione, addi possunt.

Can. 1379 – Qui, praeter casus de quibus in can. 1378, sacramentum se administrare simulat, iusta poena puniatur.

§ 2. Reus de delictis, quae restitutionem exigunt, etiam poena interdicti iuxta can. 1332, § 2, ad restitutionem vel ad iustam reparationem pecuniariam compelli potest.

TITULUS III
DE DELICTIS CONTRA SACRAMENTA

Can. 1379 – § 1. [Ex can. 1378, § 2] In poenam latae sententiae interdicti vel, si sit clericus, suspensionis incurrit:

1° qui ad ordinem sacerdotalem non promotus liturgicam eucharistici Sacrificii actionem attentat;

2° qui, praeter casum de quo in **can. 1384**, cum sacramentalem absolutionem dare valide nequeat, eam impertire attentat, vel sacramentalem confessionem audit.

§ 2. [Ex can. 1378, § 3] In casibus de quibus in § 1, pro delicti gravitate, aliae poenae, non exclusae excommunicatione, addi possunt.

§ 3. Tum qui sacrum ordinem mulieri conferre attentaverit, tum mulier quae sacrum ordinem recipere attentaverit, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrit; si vero reus sit clericus dimissione e statu clericali puniri potest.

§ 4. Firmo praescripto can. 1357, absolvere praesumentes sine debita facultate ab excommunicatione latae sententiae, incurrunt in excommunicationem latae sententiae Apostolicae Sedi reservatam.

§ 5. Qui sacramentum administrat illis qui recipere prohibentur, puniatur suspensione, cui aliae poenae ex can. 1336 addi possunt.

Can. 1380 – Qui per simoniam sacramentum celebrat vel recipit, interdicto vel suspensione puniatur.

Can. 1381 – § 1. Quicumque officium ecclesiasticum usurpat, iusta poena puniatur.

§ 2. Usurpationi aequiparatur illegitima, post privationem vel cessationem a munere, eiusdem retentio.

Can. 1382 – Episcopus qui sine pontificio mandato aliquem consecrat in Episcopum, itemque qui ab eo consecrationem recipit, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrunt.

Can. 1383 – Episcopus qui, contra praescriptum can. 1015, alienum subditum sine legitimis litteris dimissoriis ordinavit, prohibetur per annum ordinem conferre. Qui vero ordinationem recepit, est ipso facto a recepto ordine suspensus.

Can. 1384 – Qui, praeter casus, de quibus in cann. 1378-1383, sacerdotale munus vel aliud sacrum ministerium illegitime exsequitur, iusta poena puniri potest.

Can. 1385 – Qui quaestum illegitime facit ex Missae stipe, censura vel alia iusta poena puniatur.

Can. 1386 – Qui quidvis donat vel pollicetur ut quis, munus in Ecclesia exercens, illegitime quid agat vel omittat, iusta poena puniatur; item qui ea dona vel pollicitationes acceptat.

§ 6. **[Ex can. 1379]** Qui, praeter casus de quibus in §§ 1-5 et in can. 1384, sacramentum se administrare simulat, iusta poena puniatur.

Can. 1380 – § 1. Qui per simoniam sacramentum celebrat vel recipit, interdicto vel suspensione vel poenis de quibus in can. 1336 puniatur.

§ 2. In casibus de quibus in § 1, pro poenae remissione concedenda, necesse est ut restitutio vel iusta reparatio fiat.

Can. 1381 – **[Ex can. 1365]** Reus vetitae communicationis in sacris iusta poena puniatur.

Can. 1382 – § 1. **[Ex can. 1367]** Qui species consecratas abicit aut in sacrilegum finem abducit vel retinet, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrunt; clericus praeterea alia poena, non exclusa dimissione e statu clericali, puniri potest.

§ 2. Qui delictum patrat quod consistit in consecratione in sacrilegum finem unius materiae vel utriusque in eucharistica celebratione aut extra eam pro gravitate criminis puniatur non exclusa dimissione e statu clericali.

Can. 1383 – **[Ex can. 1385]** Qui quaestum illegitime facit ex Missae stipe, ad normam can. 1336 puniatur.

Can. 1384 – **[Ex can. 1378, § 1]** Sacerdos qui contra praescriptum can. 977 agit, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrunt.

Can. 1385 – **[Ex can. 1387]** Sacerdos, qui in actu vel occasione vel praetextu confessionis paenitentem ad peccatum contra sextum Decalogi praeceptum sollicitat, pro delicti gravitate, suspensione vel poenis in can. 1336 statutis puniatur, et in casibus gravioribus dimittatur e statu clericali.

Can. 1386 – **[Ex can. 1388]** § 1. Confessarius, qui sacramentale sigillum directe violat, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrunt; qui vero indirecte tantum, pro delicti gravitate puniatur.

Can. 1387 – Sacerdos, qui in actu vel occasione vel praetextu confessionis paenitentem ad peccatum contra sextum Decalogi praeceptum sollicitat, pro delicti gravitate, suspensione, prohibitionibus, privationibus puniatur, et in casibus gravioribus dimittatur e statu clericali.

Can. 1388 – § 1. Confessarius, qui sacramentale sigillum directe violat, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrit; qui vero indirecte tantum, pro delicti gravitate puniatur.

§ 2. Interpretes alique, de quibus in can. 983, § 2, qui secretum violant, iusta poena puniantur, non exclusa excommunicatione.

Can. 1389 – § 1. Ecclesiastica potestate vel munere abutens pro actus vel omissionis gravitate puniatur, non exclusa officii privatione, nisi in eum abusum iam poena sit lege vel praecepto constituta.

§ 2. Qui vero, ex culpabili negligentia, ecclesiasticae potestatis vel ministerii vel muneris actum illegitime cum damno alieno ponit vel omittit, iusta poena puniatur.

TITULUS IV DE CRIMINE FALSI

Can. 1390 – § 1. Qui confessarium de delicto, de quo in can. 1387, apud ecclesiasticum Superiorem falso denuntiat, in interdictum latae

§ 2. Interpretes alique, de quibus in can. 983, § 2, qui secretum violant, iusta poena puniantur, non exclusa excommunicatione.

§ 3. Firmis praescriptis §§ 1 et 2, quicumque quovis tecnico instrumento ea quae in sacramentali confessione, vera vel ficta, a se vel ab alio peracta, a confessario vel a poenitente dicuntur, captat, aut communicationis socialis instrumentis evulgat, in excommunicationem latae sententiae incurrit; aliae poenae pro delicti gravitate addi possunt, non excepta, si de clerico agatur, dimissione e statu clericali.

Can. 1387 – [Ex can. 1382] Episcopus qui sine pontificio mandato aliquem consecrat in Episcopum, itemque qui ab eo consecrationem recipit, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrit. Qui vero ordinationem recepit, est ipso facto a recepto ordine suspensus.

Can. 1388 – § 1. [Ex can. 1383] Episcopus qui, contra praescriptum can. 1015, alienum subditum sine legitimis litteris dimissoriis ordinavit, prohibetur per annum ordinem conferre. Qui vero ordinationem recepit, est ipso facto a recepto ordine suspensus.

§ 2. In eandem prohibitionem in § 1 statutam, incurrit Ordinarius qui ordinem sacrum confert vel concedit litteras dimissorias suis subdito, qui alterius Seminarii alumnus erat, quin audiverit istius Moderatores, vel si agat, nulla praemissa investigatione pro veritate discernenda, contra istorum graves oppositiones.

§ 3. Qui ad sacros ordines accedit innodatus quadam censura vel irregularitate, voluntarie reticita, est ipso facto a recepto ordine suspensus et insuper puniri debet pro delicti gravitate.

Can. 1389 – [Ex can. 1384] Qui, praeter casus, de quibus in cann. 1379-1388, sacerdotale munus vel aliud sacrum ministerium illegitime exsequitur, iusta poena puniatur, non exclusa censura.

TITULUS IV DE DELICTIS CONTRA VERIDICITATEM

Can. 1390 – § 1. Qui confessarium de delicto, de quo in can. 1385, apud ecclesiasticum Superiorem falso denuntiat, in interdictum latae

sententiae incurrit et, si sit clericus, etiam in suspensionem.

§ 2. Qui aliam ecclesiastico Superiori calumniosam praebet delicti denuntiationem, vel aliter alterius bonam famam laedit, iusta poena, non exclusa censura, puniri potest.

§ 3. Calumniator potest cogi etiam ad congruam satisfactionem praestandam.

Can. 1391 – Iusta poena pro delicti gravitate puniri potest:

1° qui ecclesiasticum documentum publicum falsum conficit, vel verum mutat, destruit, occultat, vel falso vel mutato utitur;

2° qui alio falso vel mutato documento utitur in re ecclesiastica;

3° qui in publico ecclesiastico documento falsum asserit.

TITULUS V DE DELICTIS CONTRA SPECIALES OBLIGATIONES

Can. 1392 – Clerici vel religiosi mercaturam vel negotiationem contra canonum praescripta exercentes pro delicti gravitate puniantur.

Can. 1393 – Qui obligationes sibi ex poena impositas violat, iusta poena puniri potest.

Can. 1394 – § 1. Firmo praescripto can. 194, § 1, n. 3, clericus matrimonium, etiam civiliter tantum, attentans, in suspensionem latae sententiae incurrit; quod si monitus non respuerit et scandalum dare perrexerit, gradatim privationibus ac vel etiam dimissione e statu clericali puniri potest.

§ 2. Religiosus a votis perpetuis, qui non sit clericus, matrimonium etiam civiliter tantum attentans, in interdictum latae sententiae incurrit, firmo praescripto can. 694.

sententiae incurrit et, si sit clericus, [...] in suspensionem.

§ 2. Qui aliam ecclesiastico Superiori calumniosam praebet delicti denuntiationem, vel aliter alterius bonam famam laedit, iusta poena **puniatur ad normam can. 1336, cui praeterea censura addi potest.**

§ 3. Calumniator cogi debet etiam ad congruam satisfactionem praestandam.

Can. 1391 – **Poenis de quibus in can. 1336** pro delicti gravitate **puniatur**:

1° qui ecclesiasticum documentum publicum falsum conficit, vel verum mutat, destruit, occultat, vel falso vel mutato utitur;

2° qui alio falso vel mutato documento utitur in re ecclesiastica;

3° qui in publico ecclesiastico documento falsum asserit.

TITULUS V DE DELICTIS CONTRA SPECIALES OBLIGATIONES

Can. 1392 – § 1. Clericus vel religiosus qui, nulla dispensatione obtenta vel nullo detentus impedimento, officia sui status non adimpleat, monendus est ad normam can. 1339; tribusque mensibus elapsis, si officia non adimplere pergat, praeceptum poenale contra ipsum feratur, gravitati violationum aequatum.

§ 2. Clerici vel religiosi mercaturam vel negotiationem contra canonum praescripta exercentes pro delicti gravitate puniantur **sanctionibus de quibus in can. 1336.**

§ 3. Clericus qui e sacro ministerio illegitime abest, per sex menses continuos, cum animo sese subducendi a competenti Ecclesiae auctoritate, pro delicti gravitate, suspensione vel etiam poenis in can. 1336 statutis puniatur, et in casibus gravioribus dimittatur e statu clericali.

Can. 1393 – Qui obligationes sibi ex poena impositas violat, **sanctionibus de quibus in can. 1336 puniatur.**

Can. 1394 – § 1. Firmo praescripto can. 194, § 1, n. 3, clericus matrimonium, etiam civiliter tantum, attentans, in suspensionem latae sententiae incurrit; quod si monitus non respuerit et scandalum dare perrexerit, gradatim privationibus ac vel etiam dimissione e statu clericali puniri **debet.**

§ 2. Religiosus a votis perpetuis, qui non sit clericus, matrimonium etiam civiliter tantum attentans, in interdictum latae sententiae incurrit, firmo praescripto can. 694.

Can. 1395 – § 1. Clericus concubinaris, praeter casum de quo in can. 1394, et clericus in alio peccato externo contra sextum Decalogi praeceptum cum scandalo permanens, suspensione puniatur, cui persistente post monitionem delicto, aliae poenae gradatim addi possunt usque ad dimissionem e statu clericali.

§ 2. Clericus qui aliter contra sextum Decalogi praeceptum deliquerit, si quidem delictum vi vel minis vel publice vel cum minore infra aetatem sedecim annorum patratum sit, iustis poenis puniatur, non exclusa, si casus ferat, dimissione e statu clericali.

Can. 1396 – Qui graviter violat residentiae obligationem cui ratione ecclesiastici officii tenetur, iusta poena puniatur, non exclusa, post monitionem, officii privatione.

TITULUS VI DE DELICTIS CONTRA HOMINIS VITAM ET LIBERTATEM

Can. 1397 – Qui homicidium patrat, vel hominem vi aut fraude rapit vel detinet vel mutilat vel graviter vulnerat, privationibus et prohibitionibus, de quibus in can. 1336, pro delicti gravitate puniatur; homicidium autem in personas de quibus in can. 1370, poenis ibi statutis punitur.

Can. 1398 – Qui abortum procurat, effectum secuto, in excommunicationem latae sententiae incurrit.

§ 3. Correat delicti de quo in §§ 1 vel 2 incurrit in interdictum latae sententiae.

Can. 1395 – § 1. Clericus concubinaris, praeter casum de quo in can. 1394, et clericus in alio peccato externo contra sextum Decalogi praeceptum cum scandalo permanens, suspensione puniatur, cui persistente post monitionem delicto, aliae poenae gradatim addi possunt usque ad dimissionem e statu clericali.

§ 2. Clericus qui aliter contra sextum Decalogi praeceptum deliquerit, si quidem delictum vi vel minis vel publice vel cum minore infra aetatem **duodeviginti** annorum patratum sit, iustis poenis puniatur, non exclusa, si casus ferat, dimissione e statu clericali. **In hac paragrapho minori aequiparatur persona quae imperfecto rationis usu habitu pollet.**

§ 3. **Iisdem poenis de quibus in § 2 puniatur clericus qui comparat vel tenet vel divulgat imagines pornographicas minorum infra aetatem quattuordecim annorum quovis modo et quolibet instrumento turpe patrata.**

§ 4. **Alia quaelibet persona, dignitatem, officium vel munus habens in Ecclesia, quae aliqua delicta de quibus in §§ 1-3 patrat, puniri debet ad normam can. 1336; si vero delictum ab ea patratum sit cum minore infra aetatem duodeviginti annorum vel persona ei aequiparata, qualibet dignitate vel officio aliove munere privetur. In iis omnibus casibus pro delicti gravitate aliae poenae addi possunt.**

Can. 1396 – § 1. Qui graviter violat residentiae obligationem cui ratione ecclesiastici officii tenetur, iusta poena puniatur, non exclusa, post monitionem, officii privatione.

§ 2. **Qui, praeter casum de quo in § 1, in muneribus sui officii propriis obeundis graviter negligens sit, iusta poena pro delicti gravitate puniatur; quod si post monitionem in delicto persistat aliae poenae addi possunt usque ad officii privationem.**

TITULUS VI DE DELICTIS CONTRA HOMINIS VITAM ET LIBERTATEM

Can. 1397 – Qui homicidium patrat, vel hominem vi aut fraude rapit vel detinet vel mutilat vel graviter vulnerat, **sanctionibus**, de quibus in can. 1336, pro delicti gravitate puniatur; homicidium autem in personas de quibus in can. 1370, poenis ibi statutis punitur.

Can. 1398 – Qui abortum procurat, effectum secuto, in excommunicationem latae sententiae incurrit.

TITULUS VII
NORMA GENERALIS

Can. 1399 – Praeter casus hac vel aliis legibus statutos, divinae vel canonicae legis externa violatio tunc tantum potest iusta quidem poena puniri, cum specialis violationis gravitas punitionem postulat, et necessitas urget scandala praeveniendi vel reparandi.

TITULUS VII
NORMA GENERALIS

Can. 1399 – Praeter casus hac vel aliis legibus statutos, divinae vel **ecclesiasticae** legis externa violatio tunc tantum potest iusta **poena puniri cum violatio eiusque gravitas ex ipsa Ecclesiae doctrina clare et certe innotescat proindeque quaedam sanctio rationabiliter praevideri possit et dummodo necessitas urgeat damnum et scandalum** reparandi.

CANONES QUI
INVENIUNTUR IN ALIIS
LOCIS CODICIS

Can. 695 – § 1. Sodalis dimitti debet ob delicta de quibus in cann. 1397, 1398 et 1395, nisi in delictis, de quibus in can. 1395, § 2, Superior censeat dimissionem non esse omnino necessariam et emendationi sodalis atque restitutioni iustitiae et reparationi scandali satis alio modo consuli posse.

§ 2. Hisce in casibus, Superior maior, collectis probationibus circa facta et imputabilitatem, sodali dimittendo accusationem atque probationes significet, data eidem facultate sese defendendi. Acta omnia a Superiore maiore et a notario subscripta, una cum responsionibus sodalis scripto redactis et ab ipso sodale subscriptis, supremo Moderatori transmittantur.

* * *

Can. 1717 – § 1. Quoties Ordinarius notitiam, saltem veri similem, habet de delicto, caute inquirat, per se vel per aliam idoneam personam, circa facta et circumstantias et circa imputabilitatem, nisi haec inquisitio omnino superflua videatur.

§ 2. Cavendum est ne ex hac investigatione bonum cuiusquam nomen in discrimen vocetur.

§ 3. Qui investigationem agit, easdem habet, quas auditor in processu, potestates et obligationes; idemque nequit, si postea iudicialis processus promoveatur, in eo iudicem agere.

* * *

Can. 1718 – § 1. Cum satis collecta videantur elementa, decernat Ordinarius:

Can. 695 – § 1. Sodalis dimitti debet ob delicta de quibus in cann. 1397, 1398 et 1395, nisi in delictis, de quibus in can. 1395, §§ 2 et 3, Superior censeat dimissionem non esse omnino necessariam et emendationi sodalis atque restitutioni iustitiae et reparationi scandali satis alio modo consuli posse.

§ 2. Hisce in casibus, Superior maior, collectis probationibus circa facta et imputabilitatem, sodali dimittendo accusationem atque probationes significet, data eidem facultate sese defendendi. Acta omnia a Superiore maiore et a notario subscripta, una cum responsionibus sodalis scripto redactis et ab ipso sodale subscriptis, supremo Moderatori transmittantur.

* * *

Can. 1717 – § 1. Quoties Ordinarius notitiam **habet** de delicto, **prudenter decernat utrum notitia veri similis videatur an non. Quod si notitia veri similis appareat, investigationem praevidiam promoveat**, per se vel per aliam idoneam personam, circa facta et circumstantias et circa imputabilitatem, nisi haec inquisitio omnino superflua videatur.

§ 2. Cavendum est ne ex hac investigatione bonum cuiusquam nomen in discrimen vocetur.

§ 3. Qui investigationem agit, easdem habet, quas auditor in processu, potestates et obligationes; idemque nequit, si postea iudicialis processus promoveatur, in eo iudicem agere.

* * *

Can. 1718 – § 1. Cum satis collecta videantur elementa, decernat Ordinarius:

1° num processus ad poenam irrogandam vel declarandam promoveri possit;

2° num id, attento can. 1341, expediat;

3° utrum processus iudicialis sit adhibendus an, nisi lex vetet, sit procedendum per decretum extra iudicium.

§ 2. Ordinarius decretum, de quo in § 1, revocet vel mutet, quoties ex novis elementis aliud sibi decernendum videtur.

§ 3. In ferendis decretis, de quibus in §§ 1 et 2, audiat Ordinarius, si prudenter censeat, duos iudices aliosve iuris peritos.

§ 4. Antequam ad normam § 1 decernat, consideret Ordinarius num, ad vitanda inutilia iudicia, expediat ut, partibus consentientibus, vel ipse vel investigator quaestionem de damnis ex bono et aequo dirimat.

* * *

Can. 1720 – Si Ordinarius censuerit per decretum extra iudicium esse procedendum:

1° reo accusationem atque probationes, data facultate sese defendendi, significet, nisi reus, rite vocatus, comparere neglexerit;

2° probationes et argumenta omnia cum duobus assessoribus accurate perpendat;

3° si de delicto certo constet neque actio criminalis sit extincta, decretum ferat ad normam cann. 1342-1350, expositis, breviter saltem, rationibus in iure et in facto.

1° num processus ad poenam irrogandam vel declarandam promoveri possit;

2° num id, attento can. 1341, expediat;

3° utrum processus iudicialis sit adhibendus an, nisi lex vetet, sit procedendum per decretum extra iudicium, **quam viam tamen inire non debet nisi, consultatione habita de qua in § 3, certitudinem saltem praeliminarem adipiscatur circa vim collectorum elementorum ad accusationem sustinendam, attentis praescriptis can. 1526.**

§ 2. Ordinarius decretum, de quo in § 1, revocet vel mutet, quoties ex novis elementis aliud sibi decernendum videatur.

§ 3. In ferendis decretis, de quibus in §§ 1 et 2, audiat Ordinarius, si prudenter censeat, duos iudices aliosve iuris peritos.

§ 4. Antequam ad normam § 1 decernat, consideret Ordinarius num, ad vitanda inutilia iudicia, expediat ut, partibus consentientibus, vel ipse vel investigator quaestionem de damnis ex bono et aequo dirimat, **cauto tamen ut, quantum fieri potest, consensus partium in instrumento civili efficacia praedito constet.**

* * *

Can. 1720 – § 1. Si Ordinarius censuerit per viam extra iudicium **seu administrativam** esse procedendum:

1° **accusato imputationes** atque probationes **notas faciat;**

2° **det accusato facultatem** sese defendendi, **statuto etiam tempore utili decem dierum ad probationes exhibendas;**

3° probationes et argumenta omnia cum duobus assessoribus accurate perpendat.

§ 2. Peracta quae in § 1 recensentur, si de delicto certo constet neque actio criminalis sit extincta, **Ordinarius** decretum ferat ad normam cann. 1342-1350, expositis, breviter saltem, rationibus in iure et in facto. **Si tamen censeat poenam perpetuam infligendam esse, ad validitatem decreti requiritur ut obtineat consensum prae-vium Metropolitae aut, si agatur de Metropolita, antiquioris suffraganei, aut, in ceteris casibus, Ordinarii a Sancta Sede ad hoc deputati; ii omnes causam cognoscere debent cum auxilio duorum consultorum.**